

Ako se živali vbrizgne pod kožo čim dalje več toxina, napravi se tudi več anti-toxina. Ako tega živali odvezamo, imamo sredstvo ali zdravilo, da pomagamo ljudem

ali živalim. Seveda taka tekočina ali „serum“ obvaruje samo tiste bolezni, ki izvirajo iz enakih mikrob, kakor jih je zdravnik vbrizgal pod kožo. (Konec.)

Književnost.

Slovenska književnost.

Poesije doktorja Franceta Prešerna. Uredil skriptor L. Pintar. Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. V Ljubljani 1900. 4°. Str. 244. Cena 10 K. — Ko smo lani nekaj malega pisali o petdesetletnici po Prešernovi smrti, smo rekli: „Napoveduje se nam nova, celó ilustrovaná izdaja, katere se pa skoro bolj bojimo nego veselimo, ker nam utegne našega Prešerna „modernizirati.“ Ta izdaja, o kateri smo že davno čuli, je izšla za minule božične praznike. Takoj se je oglasila kritika, tu ugodna, tam jako neugodna in ostra, a tudi srednja, med obema posredujoča. Ko smo vse razmere natanko premislili, zdelo se nam je za pravično oceno potrebno ločiti namen in uspeh, uredniško in umetniško delo. Namen založnikov je bil lep: hotel je podati Prešerna z vsemi pripomočki sedanje tehnike v taki obliki, da bi se merila z najboljšimi izdajami drugih večjih pesnikov. Tudi z delom urednikov smo zadovoljni, da nam je podal Prešerna, čim največ je mogel, v oni obliki, v kakršni je izdaja iz l. 1847. Da nam ni podal tolmača, odobrujemo popolnoma, zakaj priprave za tolmačenje Prešerna res še niso dozorele.

Žal, kakor neradi, a vendar odločno izjavljamo, da se je umetniški del te izdaje — ponesrečil. Čemu bi si to zakrivali? Treba je pomisliti, da stoji naš pesnik z vso svojo osebnostjo in s svojim delom trdno v svojem narodu, da je „kost iz kosti in meso iz mesa“ našega naroda. Kako se je Prešeren odločno boril za načelo, da ohranimo narodu to, kar je njegovo pravo svojstvo! In ta izdaja? Poglejmo nje slike: ali kažejo te kaj onega čutenja in mišljenja, ki izvira iz srca našega naroda in ki je izviralo iz srca Prešernovega? Zato pravimo, da je bila nesrečna misel, tako tujemu, četudi sicer spretnemu umetniku izročiti ilustrovanje našega Prešerna. In to kaže tudi uspeh. Ali vidimo v celi knjigi vsaj jeden dostojen pesnikov portret? Kar je na naslovni strani, to se ne more imenovati pesnikov portret, še manj, kar je na str. 1. Ta slika (na str. 1.) se ne ujema nikakor z znanimi portreti Prešernovimi. (In pa Prešeren v taki družbi, kakršno ima tukaj!) Ali kaj je slika na str. 89? Ali ni desna figura prava karikatura? Naj si pogleda bravec, ki ima v rokah to izdajo, sliko na str. 19,

ilustracijo k „Mornarju“ in preudari, ali je tu kaj duha Prešernovega? Ne rečemo, da so vse slike neprimerne, nekaj jih je tudi lepih, in tiskane so vse krasno, kakor je vse tiskarsko delo vzorno: a slovenskega duha, duha Prešernovega pogrešamo, in zato nam je zelo žal, da se ni tako imenitno, tako drago delo postavilo na drugo podlago in dovršilo z domačimi umetniki.

Dr. Fr. L.

D o s t a v e k. Naš sotrudnik v umetniškem delu našega lista, g. F. D., je ocenil slike v novi Prešernovi izdaji še posebej. Tu podajemo njegovo oceno.

Splošno bi se moglo reči, da so slike srednje vrednosti. Take ni nobene, v kateri bi bil slikar v resnici genijalno izrazil s čopičem to, kar je povedal pesnik z besedo: vidi se na mnogih mestih, da slikar ni razumel pesnika. Sploh bi bilo želeti več slovenskega duha. Tudi z ozirom na tehniko so nekatere ilustracije jako slabe.

Naslovna slika ne napravlja dobrega utiska. Ona ženska, ki se oklepa pesnikovega kipa, je prav kakor mumija.

Velikih slik na celi strani je 11 in so jako različne vrednosti. Med najboljšimi je „Nezakonska mati“ (str. 35), ki je precej ljubka slika, čeprav ni tako globoka kakor pesem. Dobra je tudi „Nuna in kanarček“ (str. 203). „Turjaška Rozamunda“ (str. 47) je lepo osnovana in sestavljena, pa slabše izdelana.

Ilustracije iz „Krst“ so narejene večinoma površno; tehnično najslabša se mi pa zdi „Ribič“ (str. 75).

Posamezni oddelki v izdaji so ločeni po naslovnih vinjetah. Te vinjete so risane v bolj modernem slogu; nekatere so dokaj mične (str. 113 Gazele in str. 123 Sonetje). Izdelane so večinoma v precej simpatični maniri, samo da niso vse dobro izbrane. Vinjeta k „Različnim pesnim“ na str. 89 predstavlja Prešerna, ki podaje pesmi neumnemu filistru, ki naj predstavlja ne vem ali kakega občudovavca, ali kritika ali celo — slovenski narod. Ilustracija k pesmi „V spomin Valentina Vodnika“ (str. 25) je do cela neprimerna k tej pesmi. Zdi se mi, da predstavlja Vodnika, ki gleda v viziji Napoleona in piše „Ilirija vstani!“

Razven tega se nahajajo na vsaki strani zgoraj drobni okraski. Posebno ljubka sta pri gazelah in sonetih.